

LÉPJ PÁLYÁRA!

Civilek a fiatalok
munkaerő-piaci
esélyeinek növeléséért

Impresszum

Készült az Európai Unió finanszírozásának, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásának, a Magyarország–Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007–2013 támogatásával.

Kiadó:

Kárpátok Alapítvány – Magyarország
3300 Eger, Mécsey u. 1.

Felelős kiadó:

Bata Boglárka, ügyvezető igazgató

Írta és szerkesztette:

Bata Boglárka, Csomós Beáta, Dávid Diána, Laura Dittel, Mária Bil'ová

Készült 200 példányban

Nyomdai előkészítés:

Garamond 91 Kft., Eger

ISBN 978-963-08-8317-7

Eger, 2013.

Tartalomjegyzék

4	I. Bevezető
5	II. A projekt megvalósítói Kárpátok Alapítvány – Magyarország Karpatská nadácia
6	III. A fiatalok munkanélküliségének háttere a célterületeken
7	IV. Projektünk előzményei
8	V. Projekt tevékenységek és rendezvények
10	VI. A projekt résztvevői
16	VII. Mentori és gyakornoki beszámoló
20	VIII. Szakértői vélemény – Michal Vašečka, tanácsadó – Külgügyminisztérium Emberi és Kisebbségi Jogok, Szlovákia
21	IX. Ajánlás
23	X. Köszönetnyilvánítás

I. Bevezető

A Kárpátok Alapítvány – Magyarország és a Karpatská nadácia számos projektet bonyolított le sikeresen, partnerként együttműködve az utóbbi években. A „Lépj pályára! – Civilek a fiatalok munkaerő-piaci esélyeinek növeléséért” projekt szintén egy közös kezdeményezés eredményeképpen jött létre.

A projekt az európai szinten is nagymértékben növekvő és a határtérségekben mindinkább jelentkező 30 év alatti fiatalok munkanélküliségének problémájával foglalkozik, és egy konkrét, helyi szinten alkalmazható megoldási modellt javasol.

A projekt 2012. október 1. és 2013. szeptember 30. között zajlott le azzal a fő céllal, hogy szélessítse a határtérségben élő, főként kvalifikált, de hátrányos helyzetű fiatalok számára a munkaerő-piaci lehetőségek körét. Mindezt egy olyan gyakornoki program által tettük lehetővé, amely védett környezetben, a gyakornokok érdeklődési körének megfelelő civil szervezeteknél, mentorok segítségével valósult meg.

A projekt emellett a célterületeken – a kelet-magyarországi és kelet-szlovákiai térségekben – az érintett és érdekelt feleket, szervezeteket arra sarkallta, hogy a térség kulcsszereplői összefogjanak és tapasztalataikat egymással megosztva hangolják össze a probléma megoldását jelentő intézkedéseket.

Tükörprojektünk egy olyan hálózat létrejöttét is támogatta, amely a civil szervezeteken kívül, más releváns intézmények bevonásával segíti elő a hasonló problémákkal küzdő határmenti térségek együttműködését a jövőben, nem csupán a fiatalok munkanélküliségét illetően, de más problématerületeken is.

Kiadványunk elsődleges célja, hogy felhívjuk az érintettek figyelmét arra, hogy a fiatalok egyre növekvő, máig megoldatlan munkanélküliségére rövid időn belül megoldást kell találni. Emellett, az eredményesen lezajló projekt tevékenységeiről, a gyakornoki programról, illetve a projekthez kapcsolódó rendezvényekről, eseményekről kívánunk beszámolni.

Laura Dittel
igazgató
Karpatská nadácia
Szlovákia

Bata Boglárka
igazgató
Kárpátok Alapítvány
Magyarország

II. A projekt megvalósítói

A projekt lebonyolítói a **Kárpátok Alapítvány – Magyarország** és a **Karpatská nadácia**, a Nemzetközi Kárpátok Alapítvány Hálózat tagjai, mely több mint 15 éve pénzügyi és szakmai segítséget nyújtva bátorítja a civil, az önkormányzati és az üzleti szektorok, valamint a helyi közösségek innovatív fejlesztési kezdeményezéseit a Kárpátok régióban.

A **Kárpátok Alapítvány – Magyarország** pályázati úton történő adományozással, hátrányos helyzetű vidéki térségek és közösségek támogatására irányuló programok szervezésével, valamint ösztöndíjak utalványozásával foglalkozik. Stratégiai célkitűzéseink egyike, hogy erősítsük a társadalmi szemléletformálást, legfőképpen az önkéntesség gyakorlatának terjesztése és a hátrányos helyzetű fiatalok esélyeinek növelése által. Határokon átívelő regionális közösségi alapítványként a Kárpátok régió magyarországi területén – Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye – működő nonprofit szervezetek és helyi önkormányzatok számára nyújt technikai, szakmai és pénzbeli – pályázati úton történő – támogatást, asszisztenciát.

Megalapítása óta a Kárpátok Alapítvány Magyarország és jogelődje több mint 15 millió dollárt adományozott önkormányzatoknak és civil szervezetek százainak.

A **Karpatská nadácia** egyedülálló, regionális nonprofit szervezetként, az egyetlen, amely Kelet-Szlovákia kassai és eperjesi adminisztratív régióiban működik. 1994-es alapítása óta pénzügyi támogatást, tréning és tanácsadó szolgáltatásokat nyújt az aktívan tevékenykedő embereknek és nonprofit szervezeteknek abból a célból, hogy ezáltal hozzájáruljon a kelet-szlovákiai térség életkörülményeinek javításához.

Az Alapítvány zászlóshajót jelentő témái a közösség alapú szegénység enyhítése és a társadalmi felelősségvállalás koncepciójának kidolgozása. Adományozó programjainak célja, hogy különböző területek segítése által járuljon hozzá a régió fejlődéséhez. A szervezet támogatja az együttműködések, a helyi szintű partnerségi kapcsolatokat, és azokat a közösségi szerepvállalásokat, amelyek a helyi ügyeket szolgálják.

Létrejötté óta a szervezet több száz projektet finanszírozott, mintegy 1,8 millió euró összességgel.

III. A fiatalok munkanélküliségének háttere a célterületeken

A „Lépj pályára!” projekt célterülete az északkelet-magyarországi és kelet-szlovákiai régiók voltak. Ezen határmenti térségek a két ország leghátrányosabb övezetének számítanak, elsősorban a magas munkanélküliség, a kedvezőtlen gazdasági helyzet, az alacsony jövedelmek, és a kvalifikált lakosság elvándorlásának más régiókhoz viszonyított kiugró mutatói alapján.

A fiatalok munkanélkülisége összeurópai szinten is komoly gondot jelent. Az ifjúsági munkanélküliség aránya Unió-szerte magas, 22,7%-os szintet ért el (2012. harmadik negyedévében), amely kétszerese a felnőttek körében mért értéknek¹, és az előrejelzések szerint nem is várható, hogy a tendencia megfordul. Hozzávetőleg 5,5 millió fiatalnak nincs állása, a 25 év alattiak közül pedig több mint 7,5 millióan tartoznak a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok körébe. Ez a probléma erőteljesebben érvényesül a periférikus, határ menti

térségekben. Magyarországon az északkeleti régióban a legmagasabb az állásnélküliek száma. A hivatalos ráta (2012. december) 12,8%-os, Heves megyében 15,7%. A régióban a pályakezdő álláskeresők száma (többségük 20–24 éves) több, mint 13 139 fő, ami az országos átlag 12,3%-a. Szlovákiában a hivatalos munkanélküliségi ráta (2013. március – Eurostat) 14,5%-os, a fiatal generáció munkanélküliségi aránya 34,8% (2013. február Eurostat), a kassai kerületben a 2009-es év végén a mutató 17,3%-os volt.

A térségben ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a fiatalok nagyarányú állástalanságára, és – külföldre, illetve a két ország centrum területeire történő – elvándorlásának kezelésére. E téren az egyik alapvető gond, hogy a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldala nem áll összhangban egymással, s a diplomával rendelkező ifjúság körében is igen magas a munkanélküliség². A fent említett problémán kívül a munkavállaláshoz szükséges kompetenciák, információk és tudás hiánya is komoly nehézséget okoz a fiatalok számára a munkaerőpiacon való boldoguláshoz.

Úgy gondoljuk, e probléma leginkább helyi szinten, az érintett és érdekelt szereplők együttműködésével, köztük a civil társadalom bevonásával kezelhető eredményesen. Bár jelentős anyagi ráfordításokra, illetve kormányzati intézkedésekre is szükség van a térségben a helyzet kezelését illetően; véleményünk szerint sokat segít a határ két oldalán tevékenykedő releváns helyi szereplők, szervezetek és döntéshozók közötti párbeszéd, és a közös, alulról jövő cselekvés elindítása.³

¹ Az Eurostat fő munkaerő-piaci mutatói, szezonálisan kiigazított negyedéves adatok; a fogalom meghatározása szerint a 25 év alattiak tekintendők fiatalnak, a 25 év felettiek pedig felnőttek.

² http://www.husk-cbc.eu/hu/a_regiorol

³ Részlet a közösen elkészített Ajánlásból

IV. Projektünk előzményei

A Kárpátok Alapítvány – Magyarország 2005-től – felismerve a fiatalok egyre növekvő munkanélküliségének problémáját – olyan programok és projektek lebonyolítását szorgalmazta, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a fiatalok könnyebben boldoguljanak a munkaerőpiacon.

A „Lépj pályára!” projekt előzményeit jelentő **Kárpátok Esélyegyenlőségi Ösztöndíj**, illetve az **Önkéntes és Gyakornoki Programjaink** tehetséges, de hátrányos helyzetű hallgatókat támogatnak. Előbbi 2005-ben indult, és ezidáig 15 fiatalot támogattunk évi 2000 USD ösztöndíjjal, amelyért „cserében” egy „Régióban a régióért” elnevezésű egyéves önkéntes programot dolgoztak ki és valósítottak meg civil szervezeteknél. Minden ösztöndíjas munkáját egy mentor és egy személyi konzulens (egyetemi, főiskolai tanár) segíti. **Önkéntes és Gyakornoki Programunk** keretén belül gyakornokokat fogadunk az Alapítványnál. A 2006 óta működő program során a fiatalok a tanulmányaikhoz illeszkedő feladatokon keresztül sajátítják el azokat az ismereteket, amelyek az iskolában megszerzett tudást kiegészítve járulnak hozzá további szakmai sikereikhez. 2010-től felismerve sikerét és szükségességét kibővítettük a programot, és főiskolai hallgatókat (11 fő) segítettünk abban, hogy két hónapon keresztül végezzenek gyakornoki tevékenységet tanulmányaiknak és érdeklődési körüknek megfelelő Heves

megyei civil szervezeteknél. A gyakornoki idő alatt mentor segítségével végezték feladataikat. A projekt sikere, hogy a hallgatók közül néhányan a gyakornoki időt követően önkéntesként vagy fizetett munkatársként folytatták a munkát a választott civil szervezetnél.

Gyakornokaink a megszerzett alapvető kompetenciák és tapasztalatok birtokában az iskolából kikerülve nagyobb eséllyel indulnak a munkaerőpiacon az állásokért. A munkatapasztalatokon kívül olyan kapcsolati tőkére is szert tesznek, amely lehetővé teszi, hogy a régióban maradván is megtalálják számításait.

Az említett programok sikere arra ösztönözte az Alapítványt, hogy a „Lépj pályára!” projekt keretén belül határon átvélően segítse kiemelt partnerszervezetét, a Karpátská nadáciát hasonló programok elindításában, a gyakornoki program kelet-szlovákiai térségben történő meghonosításával.

A **Karpátská nadácia** egyik stratégiai célja a mélyszegénységben élők körülményeinek javítása a közösségi alapú fejlesztések által. Ez a tevékenység elősegíti azokat az együttes fellépéseket, amelyek nemcsak a hátrányos helyzetű csoportokat támogatják, hanem más közösségi intézményeket és egyéneket is segítenek, akik így nem csak anyagi jutásban részesülnek. A Karpátská nadácia programstratégiájának középpontjában a társadalom elszegényedése áll, amelynek oka a munkáért kapott kevés jövedelem és a kis összegű segélyek. A szegénység sebezhetővé tesz, bizonytalanságban tart, a különböző lehetőségekhez, az oktatáshoz, kultúrához, egészségügyhöz vagy politikához való hozzáférést gátolja. A friss diplomások csoportját a munkanélküliség és a munkaerőpiacon való sikertelenség miatt fenyegeti a szegénység a kelet-szlovákiai térségben.

V. Projekt tevékenységek és rendezvények

A „Lépj pályára!” projektről szóló felhívásunkat 2013 év elején hirdettük meg azzal a céllal, hogy tehetséges, de hátrányos helyzetű, hallgatói jogviszonyban álló diákok számára, tanulmányaikhoz igazodó témában gyakorlati lehetőséget biztosítsunk a két térség legkiemelkedőbb civil szervezeteinél. Emellett célunk volt a civil szféra, illetve az önkéntes munka népszerűsítése is a fiatalok körében. Számos jelentkező közül választottuk ki – Szlovákiában és Magyarországon – azt a 10–10 hallgatót, akik az őket fogadó szervezeteknél, mentorok segítségével végezték tevékenységüket két hónapon keresztül, havi 20 órában.

A projekt főbb tevékenységei párhuzamosan valósultak meg a határ két oldalán, a közösen lebonyolított rendezvények pedig elősegítették a két partnerszervezet együttműködését, valamint a résztvevők ismerkedését, tapasztalataik cseréjét. A gyakorlati munkát megelőzően a szlovákiai és a magyarországi hallgatók egy-egy felkészítő műhelymunka során találkoztak a civil szervezeteket képviselő mentorokkal. A **műhelymunka** alkalmat adott az ismerkedésre, illetve bemutatásra kerültek a mentorok és gyakorlók feladatai is.

A projekt résztvevői határon átívelően először 2013 áprilisában, az Egerben tartott **nyitó konferencián** találkoztak egymással. Fontosnak tartottuk, hogy megismerjék a projekt két célterületének munkaerő-piaci helyzetét, sajátosságait, és az arra vonatkozó adatokat. A rendezvényre mindkét országból hívtunk a témában jártas szakértőket, akik előadásaikon keresztül ismertették az északkelet-magyarországi és kelet-szlovákiai térségek problémáit. Az érdeklődők a fiatalok sikeres elhelyezkedéséről, illetve gyakorlati munkalehetőségekről is kaptak tanácsot, információt.

Májusban találkoztak újra Egerben a projekt mentorai, gyakorlókai. A **„Jógyakorlat-látogatás és tapasztalatcsere”** célja az volt, hogy olyan lehetőségeket mutassunk be mind a három szférából, amelyek helyi szinten jelentenek megoldást a fiatalok foglalkoztatását illetően. A Heves Megyei Önkéntes Centrumba látogattunk, megismertük a ZF Lenksysteme Hungária Kft. gyakorlati programjait, illetve a Szent Lőrinc Vendéglátó és Idegenforgalmi Szakközépiskola Tanácskaszájában hallgattunk meg egy rövid beszámolót az ott zajló gyakorlati képzésről. A játékos feladatok mellett, lehetőség nyílt

arra is, hogy a civil szervezetek képviselői és a fiatalok megosszák egymással addig szerzett tapasztalataikat. Együtt készítettük elő az Ajánlást, melyben a projekt során tapasztaltakra alapozva összesítettük azokat, a fiatalok munkanélküliségét leginkább érintő problémákat, amelyekre megoldási lehetőségeket javasoltunk.

„Hogyan készítsük fel a fiatalokat a munkaerőpiaci kihívásokra?” címmel zajlott a projektet lezáró **nemzetközi konferencia** Kassán, ahol interaktív prezentációkon keresztül ismerte meg a hallgatóság a civil szervezeteknél töltött gyakornoki munka részleteit. A konferencián a témában jártas szakemberek tartottak előadásokat a felsőoktatási rendszer és a munkaerő-piaci szükségletek találkozásáról, illetve a fiatalok munkanélküliségének társadalmi hatásairól, következményeiről. A rendezvény zárásaként és egyben a nonprofit szektor népszerűsítéseként, az aktív és sikeresen működő civil szervezetek kiállítóként jelentek meg a Civil Expón, ahol a látogatók megismerhették tevékenységeiket.

VI. A projekt résztvevői

A gyakornoki programban részt vevő civil szervezetek lehetővé tették a kiválasztott hallgatók számára, hogy betekintést nyerjenek a civil szféra működésébe, az ott megszerzett tapasztalataik vélhetően hozzájárulnak majd a sikeres elhelyezkedéshez is. A programba olyan szervezetek kerültek be, amelyek a hallgatók érdeklődési körének megfelelő profillal rendelkeztek, így minden

gyakornok megtalálta a saját tanulmányaihoz leginkább illeszkedő szervezetet.

A projekt két partnerszervezete is fogadott gyakornokokat. A Kárpátok Alapítvány – Magyarország gyakornoka Suhai Tímea, a Karpatská nadáciáé pedig Lenka Jambrichová volt.

A közreműködő szervezetek és gyakornokaik:

Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület

www.kaptarko.hu

Mentor: Juhász Gergely

Gyakornok: Póczik Mónika – Geográfus, Msc

A 2003-ban alakult egyesület elsődleges célja az élő és élettelen természeti értékek és kulturális örökségek védelme. Alakulása óta az egyesület tevékenységi köre jelentősen bővült; ismeretterjesztéssel, környezettudatos neveléssel és információnyújtással is foglalkozik. Kiemelt tevékenységi területei a természetvédelem és földtudományok. Az egyesületen belül működik Hegymászó és Barlangász Klub, Élővilág-védelmi, Természetjáró, és Vízjáró Szakosztály is.

Eger Térsége Fejlesztési Egyesület

www.etfe.hu

Mentor: Pozsikné Hídvégi Éva

Gyakornok: Bicskó Ramóna – Geográfus, Msc.

Az Eger Térsége Fejlesztési Egyesületet (ETFE) tíz Eger környéki önkormányzat és az Eszterházy Károly Főiskola Természettudományi Karának Agria Innorégió Tudáscentruma alapította meg. Az egyesület célja a kistérségben működő önkormányzati, magán és civil szektor együttműködésének erősítése abból a célból, hogy a települések a közös problémákra közösen keressenek és találjanak megoldást. Emellett célkitűzése a vidéken élők életminőségének javítása és jövedelemteremtő képességének növelése.

Az Egyesület feladatai között szerepel a természeti és kulturális örökségek megőrzése, a vidék önfenntartó képességének fokozása, a szociális gazdaság megteremtése.

H-Union Szövetség

Mentor: Nagy Gábor

Gyakornok: Báthory Judit – Földrajz, Bsc

A H-Union Szövetség 2000-ben alakult, jelenlegi formájában – közhasznú társadalom és gazdaságfejlesztési szövetséggént – 2006 óta működik. A Szövetség már számos olyan programot megvalósított, amely valamilyen módon kapcsolódik a hagyományokhoz, az összmagyarság kultúrájához, szokásaihoz. Az elmúlt három évben legfontosabb feladatául a fenntartható életmód és a helyi értékek népszerűsítését tűzte ki. Fő törekvésük, hogy akár kultúráról, életmódról, fogyasztásról van szó, megpróbálják ötvözni a magyarság évezredes hagyományait a modern európai gondolkodással, úgy, hogy mindkét oldalról kimentsék és továbbvigyék az értékeket, és olyan szemléletmódot alakítsanak ki, amely a jövőbe tekint, de hagyományokra alapoz. Az utóbbi években kiemelt célkitűzésük a fenntartható életmód és a helyi értékek népszerűsítése volt. Jelenleg a városi kertészkedés, közösségi kertészkedés projektjeik megvalósításán dolgoznak, amelyben a gyakornokuk is részt vett.

Magyarországi Tájházak Szövetsége

www.tajhazszovetseg.hu

Mentor: Hegedűsné Majnár Márta

Gyakornok: Váradi Gyöngyi – Földrajz, Bsc

A szövetség elsődleges célja a magyarországi tájházak megőrzésének, szakszerű helyreállításának, működtetésének és fenntartásának elősegítése. Ezen kívül a szövetség tagjai, munkatársai szakmai támogatást nyújtanak új tájházak létrehozásában, valamint részt vesznek a tájházakkal és gyűjteményeikkel kapcsolatos tudományos kutatásokban is. Igyekeznek a tájházakat működtető szervezetek és személyek jó szakmai együttműködését elősegíteni. Évente egy-egy alkalommal országos találkozót és speciális szakmai tan-

folyamokat szerveznek a házak működését meghatározó témákban, az adott szakterület avatott szakembereinek vezetésével. Hagyományteremtő eseményük a Szent György napjához kötődő Tájházak Napja, melyen idén több mint ötven település tájháza tárta ki kapuit látogatói előtt. A program lehetőséget kínál az egykori falusi, tanyasi életmód megismerésére, a hajdani szokások föllelénítésére és újraélésére.

Eger Vára Baráti Köre

www.varbaratikoreger.hu

Mentor: Román Gáborné

Gyakornok: Böszörményi Sándor, Földrajz Bsc, Kommunikáció-médiatudomány BA

Az egyesület 1957 óta folyamatosan működik. A civil szervezet küldetésének tekinti a kulturális értékközvetítést, a tradíciók ápolását. A Dobó István Vármúzeummal együttműködve – az egeri vár több évszázadra visszanyúló, a történelemben oly fontos szerepére figyelemmel – őrzi és erősíti a vár, Dobó István és a hős várvédők, valamint Gárdonyi Géza kultuszát. Fontosnak tartja az egeri vármúzeum tárgyi és tudományos értékeinek, hagyományainak megőrzését, tagjai körében annak megismertetését. Tevékenységi köre közé tartozik olyan előadás-sorozatok szerve-

zése, amelyek az egyes szakterületek (régészet, néprajz, irodalom-, helytörténet stb.) legújabb kutatási eredményeit mutatják be. Jelentősebb programjaik: a Gárdonyi születésnapjára kerti ünnepély, a Gárdonyi Emléknapi ünnepkörök játszóházai; vártábor, gyermeknap a vármúzeummal közösen. Több területen is kapcsolódnak a speciális, a várban megrendezésre kerülő eseményekhez.

Agria Geográfia a Földrajz Oktatásáért, Kutatásáért és Alkalmazásáért Közhasznú Alapítvány

Mentor: Dr. Patkós Csaba

Gyakornok: Füleki Flavián, Geográfus Msc

Az alapítvány elsődleges célkitűzései között szerepel a felsőfokú földrajzoktatás szakmai, módszertani megújításának támogatása, színvonalának emelése, személyi és tárgyi feltételeinek folyamatos javítása. Fontosnak tartják a kiemelkedő képességű hallgatók bevonását az oktató- és kutatómunkába, az oktatási eszközök fejlesztésébe. Az Alapítvány szorgalmazza a hallgatók részvételét továbbképzéseken és szakmai versenyeken, valamint segítik a végzősök elhelyezkedését és továbbtanulását. Tehetséggondozó műhelyükben önkéntesek tevékenykednek. Tanulmányi kirándulásokat is szerveznek, amelyekkel kapcsolatos természetvédelmi és turisztikai kiadványokat jelentetnek meg és terjesztenek a különböző rendezvényeken.

Kárpátikum Közhasznú Alapítvány

www.karpatikum.hu

Mentor: Dr. Kajati György

Gyakornok: Horváth Magdolna

Az alapítvány célkitűzései között szerepel a kárpát-medencei magyar kulturális és természeti örökségek népszerűsítése, valamint szé-

les nyilvánosság előtti megjelenésük támogatása. Tagjai fontosnak tartják a magyarsághoz kötődő értékek, termékek (Hungarikumok), hagyományok és tevékenységek regionális szerepének erősítését, ezáltal az emberek identitástudatának növelését. Az alapítvány elősegíti a magyarországi és a határon túli nemzedékek és nemzetiségek együttműködését, valamint egymás mindennapi életének, szokásvilágának és helyi kultúrájának megismerését. Tudományos tevékenységeik, kutatásaik a kulturális örökségek megővését célozzák.

Egri Norma Közhasznú Alapítvány

www.egrinormaalapitvany.hu

Mentor: Kovácsné Somogyi Mónika

Gyakornok: Radványi Nikolett, Geográfus Msc

Az alapítvány célja Eger város és a régió kulturális és történelmi örökségeinek, gazdasági kapcsolatainak ápolása, a határon túli magyarság érdekeit elősegítő kezdeményezések segítése. Indítványozza és támogatja az egészséges életmódra, családi életre nevelő programokat, különös tekintettel a gyerekek és fiatalok érdekeire. Tagjai közreműködnek az energiatakarékos és környezetkímélő gondolkodás kialakításában is. 2012 júliusában az Alapítvány elnyerte a Civil Információs Centrum címet, amely által a megyében

működő civil szervezetek számára nyújtanak segítséget jogi, informatikai, könyvelési és pályázati kérdésekben.

Cukorbeteg Egri Egyesülete

www.egridiab.egernet.hu

Mentor: Jakabné Jakab Katalin

Gyakornok: Oláh Eszter, Magyar BA

Az egyesület a cukorbeteg oktatását, a betegség és annak szövődményeinek megelőzését és korai kiszűrését végzi. Havonta klubfoglalkozások keretein belül oktatják a tagokat (kb. 500 főt), valamint érdekvédelmi feladatokat is ellátnak. Évente hozzávetőlegesen 2000 vércukormérést végeznek az egyesület dolgozói. Számos városi rendezvényt szerveznek; Egri Cukorbeteg Nap, Nemzetközi Cukorbeteg találkozó, vagy csatlakoznak más eseményhez, mint például Eger Ünnepe. Az egyesület új helyet kapott a városközpontban.

RÉV – Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat

www.egerrev.hu

Mentor: Várkonyiné Fülöp Anita

Gyakornok: Csuka Csilla, Földrajz, Bsc

A Főegyházmegyei Karitás Központ fenntartásában működik 15 éve a szolgálat, melynek elsődleges feladata a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos kockázatok és hátrányok megelőzése és kezelése. Ennek érdekében tevékenysége kiterjed a prevenció-terápia-rehabilitáció hármasságára. A RÉV munkájával hozzá kíván járulni egy olyan differenciáltabb és egyben hatékonyabb segítői/ellátói rendszer kialakításához, mely jól együttműködő szervezeteken alapszik és a szenvedélybetegségek kihívásaira képes megfelelő válaszokat adni. Tevékenységeik: tanácsadás, konzultáció, egyéni, családi,

és csoportos terápia, prevenció, felvilágosító előadások, programok óvodákban, iskolákban. A RÉV kiemelt feladata az iskolai és iskolán kívüli prevenció munka, amelybe folyamatosan igyekeznek mind több önkéntes munkatársat bevonni.

SOSNA Ökológiai Oktatási Központ

www.sosna.sk

Mentor: Štefan Szabó

Gyakornok: Juraj Hruška

A SOSNA Ökológiai Oktatási Központ működésükben mutatja be a tiszta, egészséges, alacsony költségű és energiafelhasználású építményeket és biokerteket. Célja, hogy a látogatók számára olyan ösztönző példaként szolgáljon, amely segíti őket abban, hogy egy ilyen komplexumot létesítsenek. Ehhez kapcsolódóan képzéseket bonyolítanak le ökoházak, biokertek, klímaváltozás és a fenntartható élet témakörökben.

Főegyházmegyei Karitás Szlovákia

www.charita-ke.sk

Mentor: Igor Kupec

Gyakornok: Judita Volčková

A Karitás Szlovákia, nonprofit civil szervezetként karitatív, szociális, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokat nyújt a rászorulóknak nemzetiségi, vallási vagy politikai hovatartozásukra való tekintet nélkül. A Karitás Szlovákia elképzelései között szerepel, hogy a rászorulóknak szakmai segítséget nyújtson, illetve adományozóiknak köszönhetően, csökkentse azoknak a számát, akik akár Szlovákiában, akár külföldön nélkülözni kényszerülnek.

Kárpátok Fejlesztési Intézmény

www.kri.sk

Mentor: Michal Schvalb

Gyakornok: Renáta Kmecziková

A Kárpátok Fejlesztési Intézmény egy kutatóközpont típusú független, szakmai, nonprofit szervezet, amely ösztönzi és érvényre juttatja a régió és az önkormányzatok átfogó környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági fejlesztéseit. Kutatási és tanácsadó központként is működik, ami az említett területeken a fejlődési lehetőségekről készít elemzéseket, szakmai fejlesztési tanulmányokat és működési forgatókönyvet.

Baba-Mama Központ

www.mcstonozka.sk

Mentor: Natália Niguthová

Gyakornok: Rozália Gyenesová

A Baba-Mama Központ egy civil, nonprofit egyesület. Gyed-en lévő édesanyák alapították, akik az egyesület menedzserei is lettek. Céljuk, hogy tegyenek valamit a szülés után otthon lévő anyukákért, gyermekeikért és családjukért. Az anyukák szabadidejükben önkéntes alapon dolgoznak. A tevékenységek kialakításához saját gyermekeik adják az ihletet. A Központot semmilyen cég vagy szervezet nem támogatja anyagilag, az eszközöket az anyukáktól, családjaitól, illetve szponzoroktól kapja. A szervezet testületi tagja lett az Édesanyák Központi Egyesületének, melynek legfontosabb üzenete, hogy tiszteletet és elismerést vívjon ki a társadalomban az anyaságnak és kialakítsa annak támogatási feltételeit a gyermekek és családok érdekeit szem előtt tartva.

TIMI – Nonprofit Szervezet

www.centrumliberta.sk

Mentor: Renáta Megyešiová

Gyakornok: Nikola Hroncová

A „TIMI” egy nonprofit szervezet, amelyet 2010-ben alapítottak. A LIBERTA nevű központot annak érdekében hozták létre, hogy olyan családok számára nyújtson segítséget, akiknek gyermekeik testi, mozgásszervi fogyatékkal élők. Tevékenységük középpontjában olyan gyermekek állnak, akiknél szélütést diagnosztizáltak. 2012 óta a központ intenzív kezelést biztosít a mozgásszervi ataxiában szenvedő gyermekek és fiatalok számára.

Haliganda – Civil szervezet

www.haliganda.sk

Mentor: Silvia Sorgerová

Gyakornok: Ľudmila Kostelníková

A Haliganda egy nonprofit szervezet, amely a legnagyobb és legrégebben alapított anyacentrumot működteti Kassán. Tevékenysége középpontjában az alábbi területek állnak: kulturális és oktatási események szervezése minden generáció számára, saját és szabadidős programok szervezése gyermekek és családok számára. A szervezet aktívan részt vesz a közösség építésben, és támogatja az egészséges életmódot, illetve a modern oktatás interaktív formáit. Rugalmasan reagál a kisgyermekes családok igényeire.

FRIGO – Civil Szervezet

www.frigomania.eu

Mentor: Iveta Hurná

Gyakornok: Anna Petreková

Az OZ FRIGO nonprofit szervezete gyerekekkel dolgozik együtt. Célja, hogy olyan programokat készítsen elő és valósítson meg, amelyekkel szabadidejüket és szünideiket tartalmasan tölthetik a fiatalok. Az iskolákkal együtt, az oktatási folyamatokon keresztül formálják a gyerekeket és fiatalokat. Elsődlegesen táborok, kirándulások, klubtalálkozók, kulturális és sporttevékenységek, illetve tréningek formájában valósítják meg céljaikat.

ResPublica – Civil Szervezet

www.respublica.szm.com

Mentor: Gabriel Eštok

Gyakornok: Ján Volečko

A ResPublica nonprofit szervezetét 2011-ben alapították szoros együttműködésben a kaszai Pávol Jozef Safarik Egyetem Bölcsészettudományi Tanszék Politikatudományi Karával. Programjaik középpontjában a nyilvánosság tájékoztatása áll politikai és társadalmi kérdéskörökkel kapcsolatban. A tanulókkal együtt a ResPublica oktatási tevékenységeket szervez általános és középiskolákban. Más civil szervezetekkel is együttműködik Szlovákiában és külföldön egyaránt.

CINEFIL Filmklub

www.bioke.sk

Mentor: Alexandra Mireková

Gyakornok: Štefan Puškár

A CINEFIL nonprofit szervezetét 2003-ban alapították azzal a céllal, hogy kulturális eseményeket szervezzenek, – elsődlegesen filmklubot – egy régi moziban, megőrizve a klasszikus „kismozik” légkörét, amelyek a hatalmas multiplex mozik elterjedése előtt léteztek. Egész évben különféle filmeket kínálnak az utolsó „régivágású” moziban, Kassán. A szervezet részt vesz nemzetközi kulturális projektekben is.

VII. Mentori és gyakornoki beszámoló

Az április-május hónapokban lezajlott munka első lépéseként a hallgatók a választott szervezet mindennapjaival ismerkedtek meg, és betekintést nyertek működési struktúrájukba, így aktívan részt tudtak venni a munkában. A gyakornokok fő feladataik közé adminisztrációs tevékenységek, pályázatírás, honlapszerkesztés valamint rendezvényszervezésben való asszisztencia is tartozott.

A fiatalokat tevékenységeikben mentorok segítették, akiknek abban is kulcsfontosságú szerepe volt, hogy folyamatosan motiválják őket szakmailag hasznos, kreatív feladatokkal. Az általuk nyújtott folyamatos visszajelzés pedig a gyakornokok szakmai fejlődését segítette elő. A közös munkát minden részt-

vevő sikeresnek ítélte meg. A projektnek köszönhetően jó néhány fiatal találta meg számításait, és kapott lehetőséget arra, hogy a továbbiakban is részese legyen a közösség munkájának.

A mentorok és gyakornokok szemszögéből...

Igor Kupec, mentor,
Főegyházmegyei Karitás, Szlovákia

Az önkéntesek koordinátoraként dolgozom a kassai Főegyházmegyei Karitásnál, ahol felelős vagyok a képzések lebonyolításáért, az új önkéntesek felvételéért, illetve munkájuk felügyeletéért és irányításáért. Amikor értesültem a „Lépj pályára!” projektről, úgy döntöttem érdemes csatlakoznunk hozzá. A gyakornok az irodában nagy segítségemre volt, és vele együttműködve az egész önkéntes programot továbbfejlesztettük.

A Karpatská nadáciánál lebonyolított találkozókát követően, Juditával az irodánkban is egyeztettük a programmal kapcsolatos részleteket. Közigazgatás szakos gyakornokunk nagy örömmel és óriási energiával kezdett el dolgozni. A gyakornokság elején elmagyaráz-

tam, hogyan működik a gyakornoki program szervezetünkénél, hogyan szoktuk az önkéntesek képzését és felvételét leszervezni. Ezután az ő feladatkörét is megbeszéltük. Felajánlottam neki teljes körű támogatásomat és segítségemet a program alatt, de az idejét és feladatait neki kellett beosztani. Judita felelősséget vállalt workshopok és adománygyűjtő tevékenységek szervezésében, de segített a képzések, interjúztatások során is és számos más tevékenységben. Az említett, közösen lebonyolított munka mindkettőnk számára hasznos volt, én tanítottam őt, ő pedig segített nekem. Elmondhatom, hogy nagyon elégedett vagyok az egész programmal. Barátságot kötöttünk Juditával, aki azóta is együttműködik a Főegyházmegyei Karitással.

**Judita Volčková, gyakornok,
Főegyházmegyei Karitás, Szlovákia**

Csatlakozz a „Lépj pályára!” programhoz. Ezt a szlogent találtam az iskolánk weboldalán. Azt kérdeztem magamtól: „Miért ne?” A két hónapos gyakornoki idő egy civil szervezetnél jó kis kaland lenne, és gazdagíthatom is ismereteimet. Így hát, minden kétség nélkül adtam be jelentkezésemet.

A válasz gyorsan jött. A 10 kiválasztott gyakornok egyike voltam a programban. De akkor még nem tudtam, hogy pontosan melyik szervezetnél fogok dolgozni és pontosan mi is lesz a feladatom. A Karpatská nadáciánál az első hivatalos találkozást követően világossá vált, hogy mik lesznek a teendők. A kassai Főegyházmegyei Karitás lett a fogadószervezetem, Igor Kupec úr pedig a mentorom. Micsoda jó választás. Elmagyarázta, hogy működik az egész szervezet, és az önkéntes programok. Kaptam egy listát a feladataimról, és részletezve azokat, amikért felelős leszek. Így, a két hónap alatt szerveztem utca-művészeti workshopot, segítettem az új önkén-

sek interjúztatásában, elkezdtem szervezni adománygyűjtő tevékenységeket, és jelentkeztem egy pályázati programra. Sikeresen. És a kávé, nagyon jó kávékat főztem. ☺ ... És hogyan is értékelem a két hónapot a szervezetnél? Nagyon elégedett vagyok. Rengeteg tapasztalatot szereztem, rájöttem hogyan is működnek a civil szervezetek. Rengeteg inspiráló, érdekes emberrel találkoztam, és nagyon sok jó baráttra tettem szert.

Önkéntes munka az Eger Vára Barátainak Köre életében

Román Gáborné
EVBK elnöke, mentor

Egyesületünk fogadó szervezetként csatlakozott az önkéntes munka népszerűsítésére kiírt „Lépj pályára!” programhoz. A munka és a közjó iránti nagyfokú érdeklődés, és elkötelezettség jellemezte azokat a főiskolai hallgatókat, akik tanulmányaikhoz igazodó témában kerestek gyakornoki lehetőséget egri civil szervezeteknél. A Várbaráti Kör vezetősége Böszörményi Sándort, az Eszterházy Károly Főiskola Földrajz–Kommunikáció és médiatudomány szakos hallgatóját fogadta és segítette önkéntes gyakornoki feladatai végzésében. A két hónapos mentori facilitálás során gyakornokunk betekintést nyert az egyesület fejlődéstörténetébe, kiadványaiba, kapcsolatrendszerébe – különös tekintettel a Dobó István Vármúzeummal, illetve a hazai és nemzetközi civil szervezetekkel való kapcsolattartásba. Bevezettük őt forrásteremtési

stratégiánkba, nagy figyelmet fordítottunk a Gárdonyi Jubileumi Emlékév eseményeire és a Vármúzeum - „Az egri vár és erőrendszer turisztikai attrakcióinak fejlesztése” projektje megismertetésére. Segítőként részt vett többek között a gyermeknap vitézi próbátételen. Tevékenységünkről az Eszterházy Károly Főiskola közéleti lapjában, a Líceumi Palettában a következő tanévben publikál. A gyakornoki munka során Sándor elképzelései, ajánlásai jól szolgálták az egri vár kulturális és művészettörténeti értékeinek erősítését. A Várbaráti Kör tagjaként kereste a főiskolai hallgatók irányába nyitás lehetőségeit, illetve kialakította a nekik szóló programok tartalmi elemeit, munkaformáit és PR feladatait. Szívesen vállalkozott földrajz szakos társai bevonására a különböző programokra történő meghívással. A civil szervezeti élettel kapcsolatos fejlesztésekre vonatkozó javaslatai hosszú távon is hasznosak az egyesület számára, újszerű elgondolásai erősítik az Eger Vára Barátainak Köre kultúráközvetítő céljait, szellemiségét. Gyakornoki munkáját elismerés illeti.

Önkéntes munka az egri várban

Böszörményi Sándor
gyakornok

A Kárpátok Alapítvány által meghirdetett gyakornoki program keretében önkéntes munkát az Eger Vára Barátainak Köre Egyesületnél végeztem. Az együttműködés ideje áprilistól májusig tartott.

Az említett két hónap alatt számos érdekes és változatos feladatot láttam el az egri várban. Többek között segédkeztem a gyermekeknek szóló programoknál, látogattam a szervezet programjait, közgyűlését, kiállításait. Emellett ötleteimmel próbáltam építeni a belső és külső kommunikáció hatékonyságát, valamint igyekeztem több eszközzel is kifejleszteni az egri főiskola hallgatóinak kikapcsolódási igényeit, amelyhez a szervezet később igyekezhet igazodni.

A felsoroltak egyik hasznos hozománya, hogy elsajátíthattam a programszervezés néhány alapvető fortélyát. Azonban még nagyobb haszonnak vélem, hogy betekinthessem egy civil szervezet működésébe, mindennapjaiba. Az egyesület felépítését és működési mechanizmusát illető megfigyeléseim olyan tudással láttak el, amelyet – ha sikerül szakmámon belül elhelyezkednem – kétségkívül hasznosíthatok. Nem utolsósorban a kapcsolati tőkéim is gazdagodott, hiszen Eger várában jó körülmények és barátságos, mindvégig mellettem álló emberek között dolgozhattam.

A program által megszabott két hónapos időszak után a közös munka azonban nem ér véget. Továbbra is igyekszem segíteni a szervezet munkáját: így részt vettem több nyári program szervezésében. Ha pedig alkalmam nyílik rá, a jövőben ugyancsak ki szeretném venni a részem a tervezésben és lebonyolításban egyaránt.

VIII. Szakértői vélemény – Michal Vašečka, egyetemi docens, tanácsadó - Külügyminisztérium Emberi és Kisebbségi Jogok, Szlovákia

Lépj pályára!

A Lépj pályára! projekt egy érdekes próbálkozás, ami a kelet-szlovákiai térség egyik leg-sürgetőbb problémájával – a fiatalok munkanélküliségével – vette fel a harcot. Az Európai Unió országait tekintve Szlovákiában az ötödik legmagasabb a fiatalok munkanélkülisége; a 25 év alattiak közül minden harmadik állástalan. A Karpatská nadácia, a kelet-szlovákiai térség legfontosabb civil szervezete lévén, átlátva Közép-Európa legkeletibb régiójának problémáit, projektjének célja, hogy a képzett, de hátrányos helyzetű diákok lehetőségeit bővítse annak érdekében, hogy sikeresen elhelyezkedjenek a munkaerőpiacon.

A fiatalkori munkanélküliség problémájának kezelése kétség kívül a legnagyobb kihívások egyike a politikai döntéshozók számára, a későn modernizálódott országokban. Szem

előtt tartva a társadalom szerkezeti változásait, a 21. században szükség van paradigma-váltásra a foglalkoztatási politikát illetően. Az EU egész területén egy olyan új helyzettel kell szembenézni, amelyet gyakran a „munkátlan világ” jelzővel illetnek. Éppen ezért, amennyiben a problémát nem megfelelő módon kezelik, következményei még drámaibbak lehetnek, mint korábban.

E tekintetben a Lépj pályára! projekt újszerű, és mint ilyen, példaként szolgálhat pontosan annak köszönhetően, hogy középpontjában a fiatalok társadalmi tőkéje áll. E régiók alacsony társadalmi tőkével rendelkeznek, mint pl. Kelet-Szlovákia is, e jelenség figyelmen kívül hagyása pedig a múlt fejlődési stratégiáinak hiányzó láncszemének bizonyult. Más szóval, a Karpatská nadácia és a Kárpátok Alapítvány – Magyarország projektje megpróbálja kezelni az évtizedekkel elmaradott régiók helyzetét.

A Karpatská nadácia a társadalmi tőke szemlélet alkalmazásával azt hangsúlyozza, hogy figyelmet kell fordítani a társadalmi kötelékek értékére és hasznosságára. A projekt gyakorlati, azáltal, hogy munkatapasztalatot szereztek a nonprofit szervezeteknél, biztosította számukra a lehetőséget, hogy teljes mértékben részt vegyenek a társadalom életében. Reméljük, hogy az ilyen jellegű projekteket hasonlóak követik majd a jövőben.

IX. Ajánlás

A határmenti területeteken élő fiatalok munkaerő-piaci esélyeinek növelésére ezen ajánlás keretében, mi magunk, az érintettek kívánunk javaslatokat tenni.

A probléma háttere, amelyről keveset hallani, de véleményünk szerint kiemelt jelentőségű...

Általánosságban:

- A szlovák–magyar határrégió (az északkelet-magyarországi és kelet-szlovákiai térség) gazdasági, foglalkoztatási és oktatási helyzete elmarad a centrumterületekétől.
- A határrégióban a fiatalok elhelyezkedési esélyei és foglalkoztatási rátái alacsonyabban a centrumterületekhez képest.
- Az oktatás és munkaerőpiac, illetve ez utóbbi kínálati és keresleti oldala nem áll szorosan összhangban egymással.

Konkrétan:

- A munkáltatók többsége a már tapasztalattal rendelkező munkavállalókat preferálja, a fiatalok többsége ezzel szemben az oktatási rendszerből munkatapasztalat és a szükséges készségek, kompetenciák hiányában kerül ki.
- Az állami oktatási rendszerekben kevésbé jellemző a gyakorlati tudás és a tapasztalatok megszerzésének ösztönzése.
- Az oktatási rendszerek kevés hangsúlyt fektetnek a fiatalok motiválására, jövőbeni lehetőségeikkel kapcsolatos informálásukra, kevés a számukra biztosított pályaeorientációs foglalkozás és karrier-tanácsadási lehetőség is.

- Az iskolai lemorzsolódást csökkentő preventív eszközök, programok száma alacsony, nehezen hozzáférhetőek, illetve nem kapnak megfelelő figyelmet és támogatást.
- Az oktatási reintegrációt célzó eszközök – az iskolai képzésből kiesettek oktatásba való visszatérésének segítése – nem megfelelőek, támogatásuk nem kap kellő figyelmet és hangsúlyt.
- Az állami és piaci gyakornoki programok sok esetben nem nyújtanak hasznos gyakorlati tapasztalatot a fiatalok számára, illetve nehezen hozzáférhetőek, vehetőek igénybe a vidéki térségekben.

Megoldási javaslatok: javasoljuk, hogy a döntéshozók több figyelmet fordítsanak az alábbiakra...

- Az európai uniós és a hazai fejlesztési források támogassák mindhárom szektor kisléptékű, helyi szinten megvalósuló, de hatékony programjait a fiatalok foglalkoztatása terén.
- Az oktatásban nagyobb hangsúlyt fektessenek a készségfejlesztésre, a pályaorientációs szaktanácsadásokra, illetve egyéb motivációs rendszerek kiépítésére. Elegendhetetlen az idegennyelv-oktatás és mobilizációs programok kiemelt támogatása.
- Szükséges a fiatalok korai készségfejlesztése – kifejezetten a hátrányos helyzetű gyerekek és fiatalok, valamint családjaik részére – támogató (mentor/tutor) programok által.
- Szükséges az önkéntes és gyakornoki munka ösztönzése az állam részéről (támogatásokkal, adókedvezményekkel), a non-profit szervezetek erőteljesebb bevonása az ilyen irányú tervezetek kidolgozásába és megvalósításába.
- Szükséges, hogy minél több civil szervezet kerüljön bevonásra az önkéntes és gyakornoki munka népszerűsítésébe, hogy ezzel a fiatalok munkaerő-piaci beillesztéséhez hozzájáruljanak.
- Szükséges a vállalkozási, önfoglalkoztatási ismeretek hangsúlyos oktatása; a vállalkozóvá válás támogatásának ésszerűbb előkészítése és lebonyolítása; a nonprofit és az üzleti szféra szereplőinek átlátható és partneri szintű bevonása a folyamatba, már annak legelején.

- Szükséges a hátrányos helyzetű fiatalok oktatáson keresztül történő társadalmi mobilitásának kiemelt támogatása az alapfokú oktatástól a felsőfokú oktatásig. Ajánljuk minden iskolában olyan mentorhálózatok kiépítését, amelyek a tanulók készségeit, kulcskompetenciáit is fejlesztik, illetve motiválják őket céljaik elérésében –, melyhez megfelelő ösztönző rendszer biztosítása is elengedhetetlen.
- Az iskolai lemorzsolódást csökkentő preventív és a reintegrációt célzó eszközökre nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Javasoljuk az állami, üzleti és nonprofit szektorok összefogását e területen, amelynek keretén belül egy együttműködésen alapuló motiváló, ösztönző rendszer kiépítésére kerülhet sor.

Ezzel az ajánlással kívánjuk felhívni az érintett döntéshozók figyelmét a probléma helyi szinten való kezelésének fontosságára, a szektorok közötti párbeszéd és az intézkedések összeegyeztetésének jelentőségére, illetve az érintett civil szervezetek jó gyakorlataira, hiszen rugalmasságuk és gyors reagálásuk hatékony eszköze lehet a probléma kezelésének.

Kelt: Kassa, 2013. június 6.

Készítők és aláírók:

A projektben részt vevő fiatalok, mentorok, civil szervezetek és bevont szakértők

X. Köszönetnyilvánítás

A Kárpátok Alapítvány – Magyarország és Karpatská nadácia ezúton szeretné megköszönni a projektben való aktív részvételt a fiataloknak és civil szervezeteknek, mentoroknak.

A projektben való közreműködésért és segítségért a következő szakemberek, cégek és intézmények támogatását is szeretnénk megköszönni:

- Adam Šepetka, „Junior Achievement”, Szlovákia, Pozsony
- Bata Gabriella – ZF Lenksysteme Hungária Kft., Eger
- BEST, Kassa
- C.A.R.D.O., Pozsony
- Czibulya Márk, tolmács
- Dorner László – Heves Megyei Önkéntes Centrum, Eger
- Dr. Horváth Ágnes – Eszterházy Károly Főiskola, Politológia tanszék, Eger
- Fenyves Péter – Heves Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ, Eger
- G. Kovács László – tolmács
- Grebely Gergely – Eszterházy Károly Főiskola, Hallgatói Önkormányzat, Eger
- Guszmann Gergely – Eszterházy Károly Főiskola, Politológia Tanszék, Eger
- Hegedűs Pál – Heves Megyei Kormányhivatal – Munkaügyi Központ, Eger
- Jozef Jarina, Közösségi Alapítvány, Bártfa
- Katarina Minarova, Karpatská nadácia, Kassa
- Kosik Mária – Heves Megyei Önkéntes Centrum, Eger
- Magyar Anikó szakértő – Eger–Dublin
- Mgr. Viktor Guman, Munkaügyi, Szociális és Családügyi Hivatal, Bártfa
- Michal Hladký – Kassa 2013, nonprofit szervezet, Kassa
- Miloš Kažimír – Szabadidő Központ, Kassa
- Ónodi Zsuzsanna – Civilház, Eger
- OZ Jekhetane – „Spolu”, Eperjes
- OZ Žabky, Kassa
- Pálfay Erzsébet – Karrier Műhely, Budapest
- Peter Vrábel, „AZU” nonprofit szervezet, Kassa
- PhDr. Michal Vašečka, PhD., Társadalomtudományi Kar, Masaryk Egyetem, Brűnn, Pozsony
- PhDr. Rastislav Král – Közigazgatási Kar, Pavol Jozef Safarik Egyetem, Kassa
- SAIA, Kassa
- Sík Dorka – TÁRKI, Budapest
- Sík Endre – TÁRKI, Budapest
- Szabó Ferenc – Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége, Eger
- Szabó Gyula – ZF Lenksysteme Hungária Kft., Eger
- Szabó Róbert, elnök – Heves Megyei Önkormányzat, Eger
- Szalai Boglárka – TÁRKI, Budapest
- Tomáš Želinský, PhD., Közgazdaságtudományi Kar, Műszaki Egyetem, Kassa
- Török Zsuzsanna – Szent Lőrinc Szakközépiskola Tancukrászda, Eger
- Villamosmérnöki és Informatikai Kar, Diák TV, Szlovákia
- Vladiszavlyev András – Foglalkoztatási Hivatal, Nemzeti Pályainformációs Központ
- Zuzana Kačšáková, T-Systems, Kassa
- Külön köszönet a Civil Expo megrendezéséért az Atrium Optimának!

**LÉPJ
PÁLYÁRA!**

Kárpátok Alapítvány – Magyarország
www.karpatokalapitvany.hu

Karpatská nadácia
www.karpatskanadacia.sk

a Nemzetközi Kárpátok Alapítványi Hálózat tagjai
www.carpathianfoundation.org